

URZĘDNICY WYBORCZY

..... czerwca 2018 r.

**Szkolenie dotyczące organizacji pracy
oraz podstawowych zagadnień prawa
wyborczego – cz. II.**

Opracowanie:

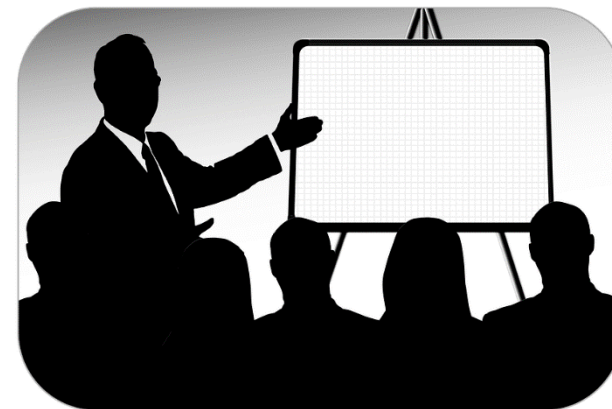
© Krajowe Biuro Wyborcze

PROGRAM SZKOLENIA

2

- Powitanie uczestników
- Omówienie materiałów szkoleniowych
- Zagadnienia ogólne prawa wyborczego
 - Podstawowe zasady prawa wyborczego
 - Systemy wyborcze
 - Prawa wyborcze
 - Komitety wyborcze
 - Rejestr wyborców
 - Spis wyborców
 - Okręg wyborczy
 - Obwód głosowania
- Powoływanie organów wyborczych w wyborach samorządowych
- Czynności urzędnika wyborczego po zarządzeniu wyborów
- Nowelizacja Kodeksu wyborczego – projekt zmian w zakresie urzędnika wyborczego
- Platforma e-learning
- Uwagi i wnioski uczestników
- Termin i tematyka kolejnego spotkania
- Zakończenie

MATERIAŁY SZKOLENIOWE

- **Tekst porozumienia określającego warunki organizacyjno-administracyjne, techniczne oraz zasady pokrywania kosztów z tym związanych;**
- **informacje teleadresowe urzędu gminy;**
- **.....**

- 1) zasada powszechności,
- 2) zasada równości,
- 3) zasada bezpośredniości,
- 4) zasada proporcjonalności,
- 5) zasada tajności głosowania.

ZASADA POWSZECHNOŚCI

5

- W Polsce nie obowiązują żadne cenzusy wyborcze.
- Nie jest cenzusem wyborczym konieczność ukończenia pewnego wieku.
- W Polsce nie ma przymusu wyborczego.
- Występuje on jednak w kilkudziesięciu krajach świata, w tym trzech krajach europejskich: Belgii, Luksemburgu i Liechtensteinie.

ZASADA POWSZECHNOŚCI

6

Przykładem cenzusu wyborczego mogą być wymagania stawiane przez ordynację wyborczą z 1935 r. Prawo wybierania do Senatu przysługiwało m. in. obywatelom odznaczonym niektórymi orderami, posiadającym wyższe wykształcenie, piastującym stanowiska z wyboru w samorządzie (terytorialnym, gospodarczym, zawodowym).

Na ponad 16 mln uprawnionych do głosowania w wyborach do Sejmu w 1935 r., tylko 267 tys. było uprawnionych do głosowania w wyborach do Senatu.

ZASADA POWSZECHNOŚCI

7

W zdecydowanej większości państw świata do głosowania uprawnia ukończenie **18 lat**.

Wyjątki:

16 lat – Austria (od 2007 r.), Brazylia (od 1988 r.), Bośnia i Hercegowina (o ile pracują), Malta, Nikaragua (1984 r.),

17 lat – Grecja, Etiopia,

19 lat – Korea Południowa,

21 lat – Singapur.

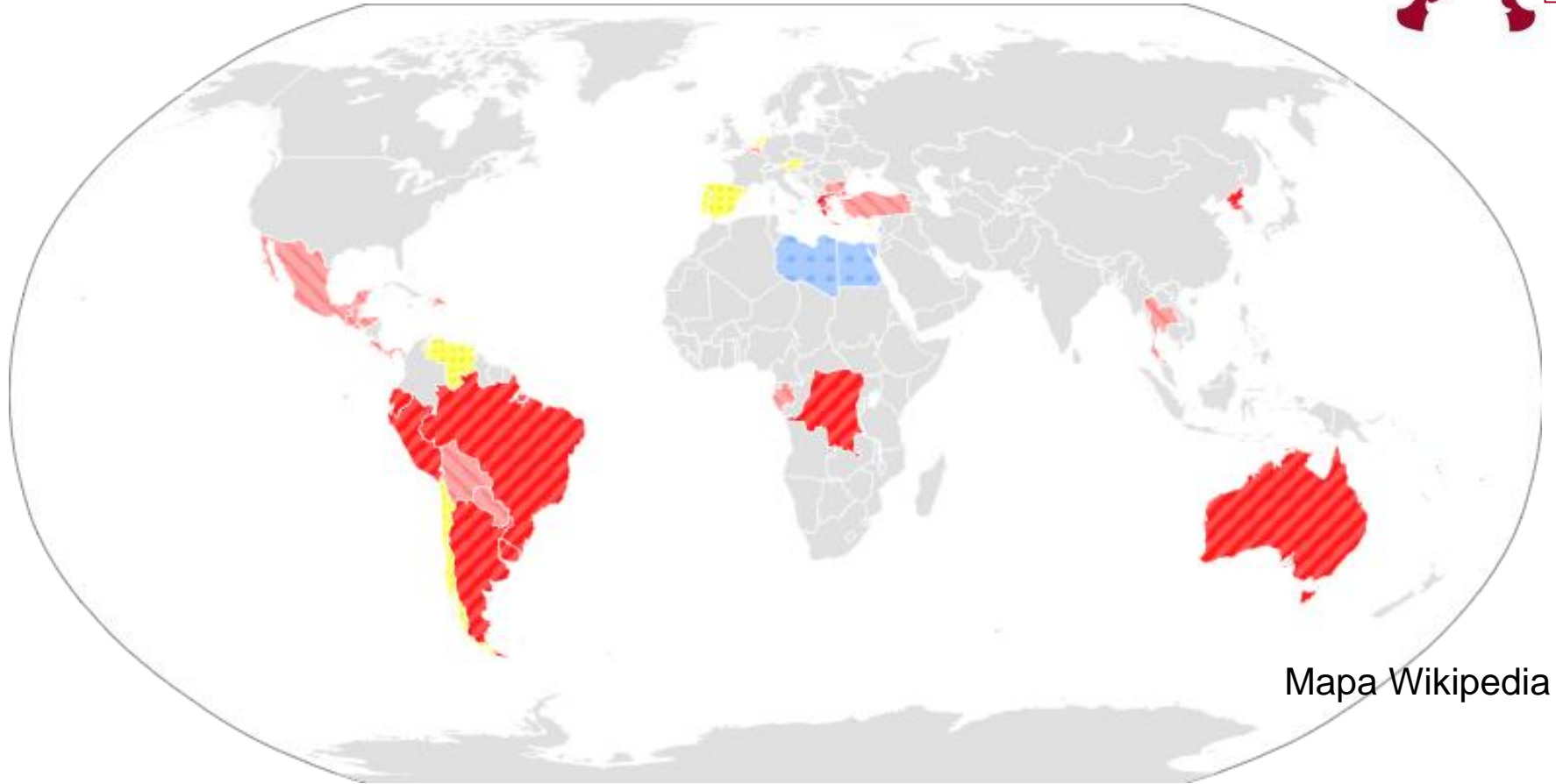
W Polsce, od 1952 r., czynne prawo wyborcze przysługuje obywatelom, którzy najpóźniej w dniu wyborów kończą 18 lat.

ZASADA POWSZECHNOŚCI

Państwa, w których głosowanie jest obowiązkowe.

8

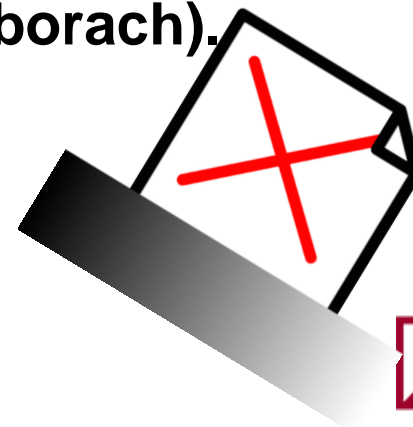

Mapa Wikipedia

- Obowiązkowy udział w wyborach
- Obowiązkowy udział w wyborach (tylko mężczyźni)
- Państwa, w których przymus wyborczy obowiązywał w przeszłości

ZASADA RÓWNOŚCI

- **Równość w sensie formalnym = każdy wyborca ma tyle samo głosów.**
- **Równość w sensie materialnym = głos każdego wyborcy jest tak samo ważny.**
- **Jednolita norma przedstawicielstwa (JNP) = sposób na zapewnienie równej reprezentacji oraz równego traktowania mieszkańców (liczba mieszkańców przypadająca na liczbę mandatów w wyborach).**

ZASADA BEZPOŚREDNIOŚCI

10

- Wyborcy głosują na kandydatów, nie ma żadnych ciał pośrednich.
- Wszystkie rodzaje wyborów, o których mowa w Konstytucji RP, są bezpośrednie.
- Od 2011 r. można głosować przez pełnomocnika. Jest to także forma głosowania bezpośredniego.

ZASADA GŁOSOWANIA TAJNEGO

PRZEZROCZYSTE URNY, A TAJNOŚĆ GŁOSOWANIA.

11

Art. 52 § 6 Kodeksu wyborczego: Wyborca wrzuca kartę do urny (...) w taki sposób, aby strona zadrukowana była niewidoczna.

Art. 251 k.k.: Kto, naruszając przepisy o tajności głosowania, wbrew woli głosującego zapoznaje się z treścią jego głosu, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

ZASADA PROPORCJONALNOŚCI

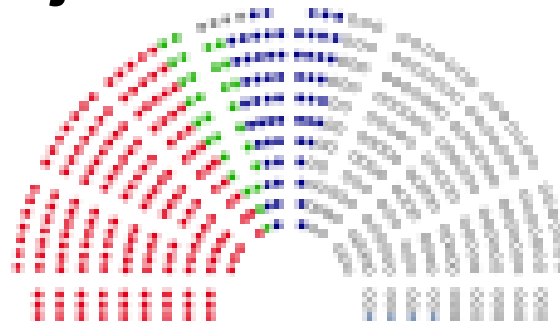
12

Szczególny sposób przeliczania preferencji wyborców na liczbę mandatów danego komitetu wyborczego (liczba mandatów odpowiada proporcjonalnie liczbie otrzymanych głosów).

Oddając jeden głos na kandydata z danej listy kandydatów dokonuje się wyboru wielu kandydatów z tej listy, wskazując jednocześnie kandydata do objęcia mandatu w pierwszej kolejności.

Najczęściej stosowane metody przydziału mandatów:

- metoda d'Hondta
- metoda Sainte-Laguë
- metoda Hare'a-Niemeyera

- **System większościowy** - system ordynacji wyborczej, w którym mandaty otrzymują kandydaci lub tylko jeden kandydat, który otrzymał określoną prawem większość głosów.
- **System proporcjonalny** – system ordynacji wyborczej, który polega na rozdziale mandatów odpowiednio do liczby głosów otrzymanych przez poszczególne komitety wyborcze.
- **System mieszany** – system ordynacji wyborczej, polegający na połączeniu dwóch systemów wyborczych większościowego i proporcjonalnego, gdzie połowa np. posłów wybierana jest systemem większościowym, natomiast druga połowa systemem proporcjonalnym.

System większościowy

- wybory Prezydenta RP,
- wybory do Senatu RP,
- wybory do organów stanowiących samorządu terytorialnego w gminach poniżej 20 tysięcy mieszkańców (tj. rad gmin),
- wybory organów wykonawczych gmin (tj. wójtów, burmistrzów, prezydentów miast).

System proporcjonalny

- wybory do Sejmu RP,
- wybory do Parlamentu Europejskiego,
- wybory do organów stanowiących samorządu terytorialnego w województwach, powiatach i gminach powyżej 20 tysięcy mieszkańców (tj. sejmików województw, rad powiatów, rad gmin, rad miast).

System mieszany (w Polsce nie występuje).

SYSTEM WYBORCZY - WIĘKSZOŚCIOWY

(Wybory samorządowe – gm. do 20 000 miesz., wybory wójta)

15

W gminie liczącej do 20 000 mieszkańców oraz w wyborach wójta o wyborze rozstrzyga liczba ważnie oddanych głosów na poszczególnych kandydatów.

W każdym okręgu wyborczym tworzonym dla wyboru rady w gminie liczącej do 20 000 mieszkańców wybiera się **1 radnego**, który otrzymał największą liczbę głosów.

Spośród wszystkich zgłoszonych kandydatów na wójta wybiera się **1 kandydata**, który zostaje wójtem, jeśli otrzymał w głosowaniu więcej niż 50% głosów ważnych, gdy mniej niż 50% - głosowanie ponowne.

SYSTEM WYBORCZY - PROPORCJONALNY

(Wybory samorządowe)

16

gmina powyżej 20 000 mieszkańców, w tym miasta na prawach powiatu (m.n.p.p.), powiat, województwo

W wyborach do rad gmin liczących powyżej 20 000 mieszkańców, wyborach do rad powiatów oraz sejmików województw, podziału mandatów pomiędzy listy kandydatów dokonuje się proporcjonalnie do łącznej liczby ważnie oddanych głosów na kandydatów z danej listy.

W podziale mandatów uczestniczą listy kandydatów tych komitetów wyborczych, na których listy w skali gminy (powiatu, województwa) oddano co najmniej **5%** ważnie oddanych głosów, tzw. próg wyborczy.

SYSTEM WYBORCZY - PROPORCJONALNY

(Wybory samorządowe - liczba wybieranych radnych)

17

Wybory do RADY GMINY
powyżej 20 000
mieszkańców

Dla wyboru rady w gminie liczącej powyżej 20 000 mieszkańców tworzy się okręgi wyborcze, w których wybiera się **od 5 do 8 radnych**.

Wybory do
RADY POWIATU

Dla wyboru rady powiatu tworzy się okręgi wyborcze, w których wybiera się **od 3 do 10 radnych**.

Wybory do
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA

Dla wyboru sejmiku województwa tworzy się okręgi wyborcze, w których wybiera się **od 5 do 15 radnych**.

SYSTEM WYBORCZY – PROPORCJONALNY

(Wybory samorządowe - liczba zgłoszonych kandydatów)

18

**Wybory do RADY GMINY
powyżej 20 000
mieszkańców**

Lista kandydatów nie może zawierać mniej niż 5 nazwisk kandydatów, z tym że liczba kandydatów nie może być większa niż liczba radnych wybieranych w danym okręgu wyborczym, powiększona o dwóch kandydatów.

**Wybory do
RADY POWIATU**

Lista kandydatów nie może zawierać mniej niż 3 nazwiska kandydatów, z tym że liczba kandydatów nie może być większa niż liczba radnych wybieranych w danym okręgu wyborczym, powiększona o dwóch kandydatów.

**Wybory do
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA**

Lista kandydatów nie może zawierać mniej niż 5 nazwisk kandydatów, z tym że liczba kandydatów nie może być większa niż liczba radnych wybieranych w danym okręgu wyborczym, powiększona o dwóch kandydatów.

CZYNNE PRAWO WYBORCZE

(prawo wybierania)

19

Jest to prawo zapewniające możliwość udziału w głosowaniu i oddania głosu na swojego kandydata w wyborach bądź wyrażenia swojego stanowiska w referendum.

W Polsce czynne prawo wyborcze przysługuje wszystkim obywatelom polskim, którzy:

- najpóźniej w dniu głosowania ukończyli 18 lat,**
- którym prawo to nie zostało odebrane prawomocnym wyrokiem sądu lub wyrokiem Trybunału Stanu,**
- nie są ubezwłasnowolnieni prawomocnym orzeczeniem sądu.**

CZYNNE PRAWO WYBORCZE

(wybory samorządowe)

20

1. Prawo wybierania ma obywatel polski, który najpóźniej w dniu głosowania kończy 18 lat oraz **stale zamieszkuje** (jeżeli jest wpisany do stałego rejestru wyborców):

Wybory do
RADY GMINY

- na obszarze gminy, w której przeprowadzane są wybory radnych do rady gminy;

Wybory
WÓJTA

- na obszarze gminy, w której przeprowadzane są wybory wójta, burmistrza, prezydenta miasta;

Wybory do
RADY POWIATU

- w gminie na obszarze powiatu, w którym przeprowadzane są wybory radnych do rady powiatu;

Wybory do
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA

- w gminie na obszarze województwa, w którym przeprowadzane są wybory radnych sejmiku województwa.

CZYNNE PRAWO WYBORCZE

(wybory samorządowe)

21

2. Prawo wybierania ma pełnoletni obywatel państwa członkowskiego Unii Europejskiej niebędący obywatelem polskim (jeżeli jest wpisany do stałego rejestru wyborców) w wyborach:

- do Parlamentu Europejskiego,
- do rad gmin,
- wójta (burmistrza, prezydenta miasta),

o ile nie został pozbawiony praw wyborczych w kraju pochodzenia.

Wpis do rejestru wyborców następuje po złożeniu przez zainteresowanego pisemnego wniosku.

Według stanu na dzień 31 marca 2018 r., uprawnionych do głosowania w Polsce jest 998 obywateli Unii Europejskiej.

BIERNE PRAWO WYBORCZE DO ORGANÓW STANOWIĄCYCH (prawo kandydowania, czyli prawo bycia wybranym do danego organu)

22

RADA
GMINY

RADA
POWIATU

SEJMIK
WOJEWÓDZTWA

- Prawo wybieralności do tych organów przysługuje osobie mającej prawo wybierania tych organów, czyli czynne prawo wyborcze.
- Kandydat musi stale zamieszkiwać w gminie usytuowanej na obszarze działania danej rady, sejmiku.
- Kadencja radnego **trwa 5 lat**. Liczba kadencji nie jest ograniczona.

BIERNE PRAWO WYBORCZE do organu wykonawczego gminy

23

WÓJT
GMINY

BURMISTRZ
MIASTA

PREZYDENT
MIASTA

- Prawo wybieralności w tych wyborach ma osoba posiadająca prawo wybierania tego organu, czyli czynne prawo wyborcze.
- Kandydat najpóźniej w dniu głosowania kończy 25 lat i jest obywatelem RP.
- Kandydat nie musi stale zamieszkiwać na obszarze gminy, w której kandyduje.
- Kadencja wójta **trwa 5 lat**. Liczba kadencji (**w danej gminie**) jest ograniczona do dwóch, począwszy od kadencji 2018 - 2023.

BIERNE PRAWO WYBORCZE

(osoby pozbawione biernego prawa wyborczego, czyli nie mogą kandydować)

- **skazana prawomocnym wyrokiem na karę pozbawienia wolności za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe;**
- **wobec której wydano prawomocne orzeczenie sądu stwierdzające utratę prawa wybieralności, tzw. kłamca lustracyjny;**
- **prawa wybieralności nie ma obywatel Unii Europejskiej niebędący obywatelem polskim, pozbawiony prawa wybieralności w państwie członkowskim Unii Europejskiej, którego jest obywatelem;**
- **prawa wybieralności, począwszy od 2028 r., nie będzie miała w wyborach wójta w danej gminie osoba, która została uprzednio dwukrotnie wybrana na wójta w tej gminie.**

KOMITETY WYBORCZE

25

W wyborach do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego oraz w wyborach wójta komitety wyborcze mogą być tworzone przez:

- **partie polityczne;**
- **koalicje partii politycznych;**
- **stowarzyszenia i organizacje społeczne, zwane dalej „organizacjami”;**
- **wyborców.**

Komitetom wyborczym przysługuje prawo:

- **zgłaszania kandydatów w wyborach;**
- **prowadzenia na zasadzie wyłączności kampanii wyborczej na rzecz kandydatów;**
- **zgłaszania kandydatów na członków terytorialnych i obwodowych komisji wyborczych.**

KOMITETY WYBORCZE

26

KOMITET WYBORCZY PARTII POLITYCZNEJ

Komitet utworzony przez daną partię polityczną.

Funkcję komitetu wyborczego partii politycznej pełni organ partii upoważniony do jej reprezentowania na zewnątrz.

KOALICYJNY KOMITET WYBORCZY

Komitet utworzony przez co najmniej dwie partie polityczne, w celu wspólnego zgłaszania kandydatów.

Czynności wyborcze w imieniu koalicji wyborczej wykonuje koalicyjny komitet wyborczy utworzony przez organy partii politycznych upoważnione do reprezentowania partii na zewnątrz.

Partia polityczna może wchodzić w skład tylko jednej koalicji wyborczej.

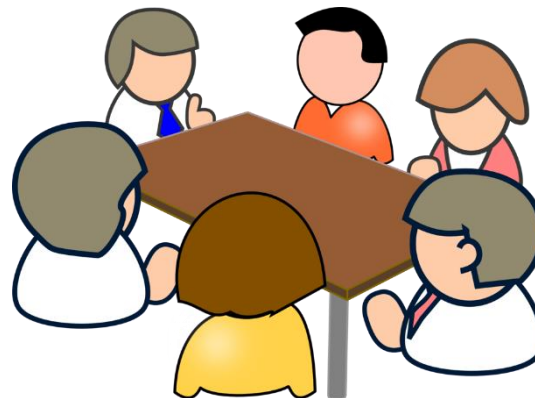
KOMITET WYBORCZY ORGANIZACJI

Komitet utworzony przez stowarzyszenie lub organizację społeczną.

Funkcję komitetu wyborczego organizacji pełni organ organizacji upoważniony do reprezentowania jej na zewnątrz.

KOMITET WYBORCZY WYBORCÓW

Obywatele mający prawo wybierania mogą tworzyć komitet wyborczy wyborców.

KOMITETY WYBORCZE (pełnomocnicy komitetu)

28

Każdy komitet wyborczy powołuje pełnomocnika wyborczego oraz pełnomocnika finansowego, za wyjątkiem komitetu wyborczego wyborców utworzonego w celu zgłaszania kandydatów na radnych w jednej gminie liczącej do 20 000 mieszkańców, który powołuje tylko pełnomocnika wyborczego, będącego jednocześnie pełnomocnikiem finansowym.

SKŁADANIE ZAWIADOMIENIA O UTWORZENIU KOMITETU WYBORCZEGO

29

Pełnomocnik wyborczy składa zawiadomienie o utworzeniu komitetu wyborczego oraz o powołaniu pełnomocników

KOMITET WYBORCZY
PARTII POLITYCZNEJ

KOALICYJNY
KOMITET WYBORCZY

KOMITET WYBORCZY
ORGANIZACJI

KOMITET WYBORCZY
WYBORCÓW

PAŃSTWOWA
KOMISJA WYBORCZA

KOMISARZ
WYBORCZY

Zawiadomienia składane
wyłącznie do PKW →

Zawiadomienia składane przez komitety, które
zamierzają zgłosić listy kandydatów w więcej niż
jednym województwie →

Zawiadomienia składane przez komitety, które zamierzają
zgłosić listy kandydatów tylko w jednym
województwie →

REJESTR WYBORCÓW

30

- Stały rejestr wyborców, prowadzony na bieżąco przez urząd gminy, służy do sporządzania spisów wyborców dla poszczególnych wyborów oraz referendów.
- Rejestrem są objęte **z urzędu** osoby - obywatele polscy, którym przysługuje prawo wybierania i są stale zameldowane na obszarze gminy, lub **na wniosek** osoby, która stale zamieszkuje na obszarze gminy bez zameldowana na pobyt stały.
- Rejestr wyborców dzieli się na część A i część B.
Część A rejestru wyborców obejmuje obywateli polskich.
Część B rejestru wyborców obejmuje obywateli Unii Europejskiej niebędących obywatelami polskimi, stale zamieszkałych na obszarze gminy i uprawnionych do korzystania z praw wyborczych w RP.
- Wpis do części B rejestru następuje wyłącznie na wniosek zainteresowanego.

REJESTR WYBORCÓW

31

- **Wniosek – kierowany do wójta (burmistrza, prezydenta miasta), musi zawierać deklarację, w której wnioskodawca podaje swoje obywatelstwo i adres stałego zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Na podstawie wniosku jest wydawana decyzja administracyjna. O wpisaniu wyborcy do rejestru wyborców niezwłocznie zawiadamia się urząd gminy właściwy ze względu na ostatnie miejsce zameldowania wnioskodawcy na pobyt stały w celu skreślenia go z rejestru wyborców w tej gminie.**
- **To, czy jesteśmy wpisani do stałego rejestru wyborców, możemy sprawdzić po złożeniu wniosku w urzędzie gminy.**

SPIS WYBORCÓW

32

- **Spis wyborców sporządzany jest w urzędzie gminy na konkretne wybory dla konkretnej obwodowej komisji wyborczej.**
- **Spis wyborców to lista osób, które mają prawo oddania głosu w danej obwodowej komisji wyborczej.**
- **Spis wyborców sporządzany jest najpóźniej na 21 dni przed dniem głosowania, na podstawie zapisów w stałym rejestrze wyborców.**
- **Można być ujętym tylko w jednym spisie wyborców, tzn. w danych wyborach można głosować tylko w jednym obwodzie głosowania.**

SPIS WYBORCÓW

33

- Wpisanie do spisu wyborców w innym obwodzie głosowania powoduje automatyczne skreślenie ze spisu wyborców właściwego dla miejsca stałego zamieszkania.
- To, czy jesteśmy wpisani do spisu wyborców w danym obwodzie głosowania, możemy sprawdzić **pomiędzy 21 a 8 dniem przed dniem głosowania**, po złożeniu wniosku w urzędzie gminy.

OKRĘG WYBORCZY

34

Okręg wyborczy - wyodrębniony obszar kraju, spójny terytorialnie, w którym wyborcy w drodze głosowania wybierają zgłoszonych w nim kandydatów. Do okręgów wyborczych przypisana jest określona liczba mandatów.

W wyborach wójta (burmistrza, prezydenta miasta), które przeprowadza się na obszarze całej gminy, nie dokonuje się podziału na okręgi wyborcze (okręgiem wyborczym jest cała gmina).

OKRĘG WYBORCZY (GMINA)

35

Okręg wyborczy - art. 417 Kodeksu

Okręg wyborczy obejmuje część obszaru gminy.

W gminach na terenach wiejskich, okręgiem wyborczym jest **jednostka pomocnicza gminy (SOŁECTWO). W gminach na terenach miejskich, okręgiem wyborczym **jest jednostka pomocnicza gminy (DZIELNICA, OSIEDLE)**.**

Jednostki pomocnicze gminy łączy się w celu utworzenia okręgu, jeżeli wynika to z konieczności zachowania jednolitej normy przedstawicielstwa (liczba mieszkańców podzielona przez liczbę mandatów w gminie).

OKRĘG WYBORCZY (GMINA)

36

Nie można tworzyć okręgów wyborczych:

- składających się z jednostki pomocniczej gminy i części innej jednostki pomocniczej gminy;**
- niegraniczących ze sobą jednostek pomocniczych;**
- jednostki pomocniczej gminy i części miasta.**

Jedynie w przypadkach uzasadnionych uwarunkowaniami lokalnymi, gdy dokonanie innego podziału nie jest możliwe, dopuszczalne jest odstąpienie od powyższych zasad.

OKRĘG WYBORCZY (GMINA)

37

Jednostki pomocnicze gminy dzieli się na dwa lub więcej okręgów wyborczych, jeżeli wynika to z konieczności zachowania jednolitej normy przedstawicielstwa.

- ❖ w gminie do 20 000 mieszkańców, jeżeli liczba radnych wybieranych w danej jednostce pomocniczej byłaby większa niż 1.
- ❖ w gminie liczącej powyżej 20 000 mieszkańców, jeżeli liczba radnych wybieranych w danej jednostce pomocniczej byłaby większa niż 8.

OKRĘG WYBORCZY (POWIAT)

38

Okręg wyborczy - art. 454 Kodeksu

Okręgiem wyborczym w wyborach do rady powiatu jest jedna **GMINA**.

Możliwe jest łączenie gmin tylko w przypadku, gdy liczba radnych przypadająca na którąkolwiek z gmin, wynikająca z normy przedstawicielstwa dla okręgów, wynosiłaby **mniej niż 3**.

Podział gminy na dwa lub więcej okręgów jest dopuszczalny jedynie w przypadku, gdyby liczba radnych przypadających na tę gminę, wynikająca z normy przedstawicielstwa dla okręgów, wynosiła **więcej niż 10**.

OKRĘG WYBORCZY (SEJMIK WOJEWÓDZTWA)

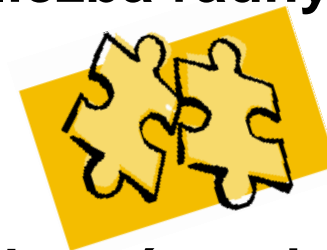

39

Okręg wyborczy - art. 462 Kodeksu

Okręgiem wyborczym w wyborach do sejmiku województwa jest jeden **POWIAT** lub jego część.

Łączenie powiatów w celu utworzenia okręgu wyborczego jest dopuszczalne jedynie w przypadku, gdyby liczba radnych wybieranych w danym powiecie do sejmiku województwa była **mniej niż 5**.

Podział powiatu na dwa lub więcej okręgów jest dopuszczalny jedynie w przypadku, gdyby liczba radnych przypadająca na ten powiat, wynikająca z normy przedstawicielstwa dla okręgów, wynosiła **więcej niż 15**.

OBWÓD GŁOSOWANIA

40

Obwód głosowania - część gminy (miasta), którą wyodrębnia się w celu przeprowadzenia głosowania przez mieszkańców stale zamieszkałych na tym obszarze (ujętych w stałym rejestrze wyborców).

Obwód głosowania ma swoją siedzibę, w której wyborcy głosują (lokal wyborczy).

Określenie **siedziby obwodowej komisji wyborczej** oznacza wskazanie konkretnego (dokładnego) adresu budynku, w którym została wyznaczona siedziba.

**Obwodowa Komisja Wyborcza
Nr 60
w Dąbrowie Górniczej
ul. Sportowa 2**

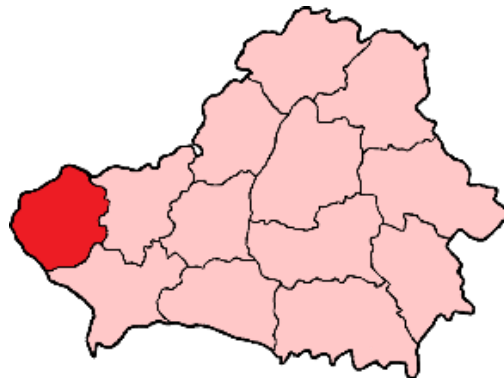
OBWÓD GŁOSOWANIA

41

W wyborach do rad gmin możliwa jest sytuacja, że obwód:

- **odpowiada wielkością okręgowi wyborczemu,**
- **obejmuje część okręgu (wówczas np. dwa obwody mogą stanowić obszar jednego okręgu),**
- **obejmuje obszar większy od okręgu np. dwóch okręgów.**

OBWÓD GŁOSOWANIA

42

Stały obwód głosowania powinien obejmować od 500 do 4 000 mieszkańców.

Wyjątkowo w przypadkach uzasadnionych miejscowymi warunkami obwód może obejmować mniejszą liczbę mieszkańców.

Rada gminy, w drodze uchwały, na wniosek wójta, tworzy **odrębne obwody głosowania** w zakładach leczniczych, domach pomocy społecznej, zakładach karnych, aresztach śledczych oraz w oddziałach zewnętrznych takich zakładów karnych i aresztów śledczych, jeżeli w dniu wyborów będzie w nich przebywać co najmniej 15 wyborców ujętych w rejestrze wyborców prowadzonym w gminie, na terenie której położona jest dana jednostka.

TERYTORYALNE KOMISJE WYBORCZE

Powołanie

43

Organ powołujący: **KOMISARZ WYBORCZY**

Termin zgłaszania do terytorialnej komisji wyborczej (TKW):
45 dni przed dniem wyborów.

Termin powołania: **40 dni** przed dniem wyborów.

Skład komisji: **9 osobowy** (osoby, które najpóźniej w dniu głosowania kończą 21 lat i są obywatelami polskimi)

- 1) w liczbie nieprzekraczającej 6 – po jednej osobie zgłoszonej przez każdego z pełnomocników wyborczych reprezentujących komitety wyborcze utworzone przez partie polityczne bądź koalicje partii politycznych,
- 2) po jednej osobie zgłoszonej przez każdego z pełnomocników wyborczych reprezentujących pozostałe komitety wyborcze.

TERYTORYALNE KOMISJE WYBORCZE

Powołanie

44

W skład:

- **miejskich komisji wyborczych w miastach na prawach powiatu,**
- **powiatowych komisji wyborczych,**
- **wojewódzkich komisji wyborczych,**

wchodzą z urzędu, jako ich przewodniczący, osoby wskazane przez komisarzy wyborczych.

Maksymalny skład tych komisji wyborczych wynosi 10 członków.

TERYTORYALNE KOMISJE WYBORCZE

Zmiany w składzie

45

Wygaśnięcie członkostwa w terytorialnej komisji wyborczej następuje w przypadku:

- 1) zrzeczenia się członkostwa;**
- 2) śmierci członka komisji;**
- 3) podpisania zgody na kandydowanie w wyborach bądź objęcia funkcji komisarza wyborczego, pełnomocnika, urzędnika wyborczego lub męża zaufania komisji;**
- 4) utraty prawa wybierania;**
- 5) odwołania - niewykonywania lub nienależytego wykonywania obowiązków członka komisji.**

TERYTORIALNE KOMISJE WYBORCZE

Zadania

46

Do zadań terytorialnej komisji wyborczej należy:

- 1) rejestrowanie kandydatów na radnych oraz dodatkowo (przez gminną/miejską komisję wyborczą) kandydatów na wójta (burmistrza, prezydenta miasta);**
- 2) zarządzanie druku obwieszczeń wyborczych i podanie ich do publicznej wiadomości w trybie określonym w Kodeksie wyborczym;**
- 3) rozpatrywanie skarg na działalność obwodowych komisji wyborczych;**
- 4) ustalenie wyników głosowania i wyników wyborów do rady i ogłoszenie ich w trybie określonym w Kodeksie wyborczym;**
- 5) przesłanie wyników głosowania i wyników wyborów komisarzowi wyborczemu;**
- 6) wykonywanie innych czynności określonych w Kodeksie wyborczym lub zleconych przez komisarza wyborczego.**

OBWODOWE KOMISJE WYBORCZE

Powołanie w stałych obwodach głosowania

47

Organ powołujący: **KOMISARZ WYBORCZY**

Termin zgłaszania do obwodowej komisji wyborczej (OKW):

30 dni przed dniem wyborów.

Termin powołania: **21 dni** przed dniem wyborów.

Skład komisji: **9 osobowy** (osoby, które najpóźniej w dniu głosowania kończą 18 lat i stale zamieszkują na obszarze danego województwa)

- 1) **w liczbie nieprzekraczającej 6** – po jednej osobie zgłoszonej przez każdego z pełnomocników wyborczych reprezentujących komitety wyborcze utworzone przez partie polityczne bądź koalicje partii politycznych,
- 2) **po jednej osobie** zgłoszonej przez każdego z pełnomocników wyborczych reprezentujących pozostałe komitety wyborcze,
- 3) **minimalny skład OKW wynosi 5 osób.**

OBWODOWE KOMISJE WYBORCZE

Powołanie w odrębnych obwodach głosowania

48

Organ powołujący: **KOMISARZ WYBORCZY**

Termin zgłaszania do obwodowej komisji wyborczej (OKW):
30 dni przed dniem wyborów.

Termin powołania: **21 dni** przed dniem wyborów.

Skład komisji: **6 osobowy** (osoby które najpóźniej w dniu głosowania kończą 18 lat i stale zamieszkują na obszarze danego województwa) - zgłoszonych przez pełnomocników wyborczych reprezentujących komitety wyborcze lub upoważnione przez nich osoby.

OBWODOWE KOMISJE WYBORCZE

Losowanie

49

Jeżeli liczba zgłoszonych kandydatów na członków obwodowych komisji wyborczych jest niewystarczająca, przeprowadza się losowanie.

OBWODOWE KOMISJE WYBORCZE

Zmiany w składzie

50

Wygaśnięcie członkostwa w obwodowej komisji wyborczej następuje w przypadku:

- 1) zrzeczenia się członkostwa;**
- 2) podpisania zgody na kandydowanie w wyborach bądź objęcia funkcji komisarza wyborczego, pełnomocnika, urzędnika wyborczego lub męża zaufania;**
- 3) wyrażenia zgody na kandydowanie w wyborach przez osobę będącą w stosunku do członka komisji małżonkiem, wstępnym, zstępnym, rodzeństwem, małżonkiem zstępnego lub przysposobionego albo pozostającą z nim w stosunku przysposobienia;**
- 4) śmierci członka komisji;**
- 5) niezamieszkiwania na obszarze danego województwa;**
- 6) odwołania - nieuczestniczenia w pracach komisji bez usprawiedliwienia lub podejmowania działań sprzecznych z prawem.**

PIERWSZE CZYNNOŚCI WYKONYWANE PRZEZ URZĘDNIKÓW WYBORCZYCH

51

Pierwszym z zadań realizowanym przez urzędników wyborczych będzie wykonywanie czynności związanych z powołaniem obwodowych komisji wyborczych, określonych w odrębnej uchwale Państwowej Komisji Wyborczej.

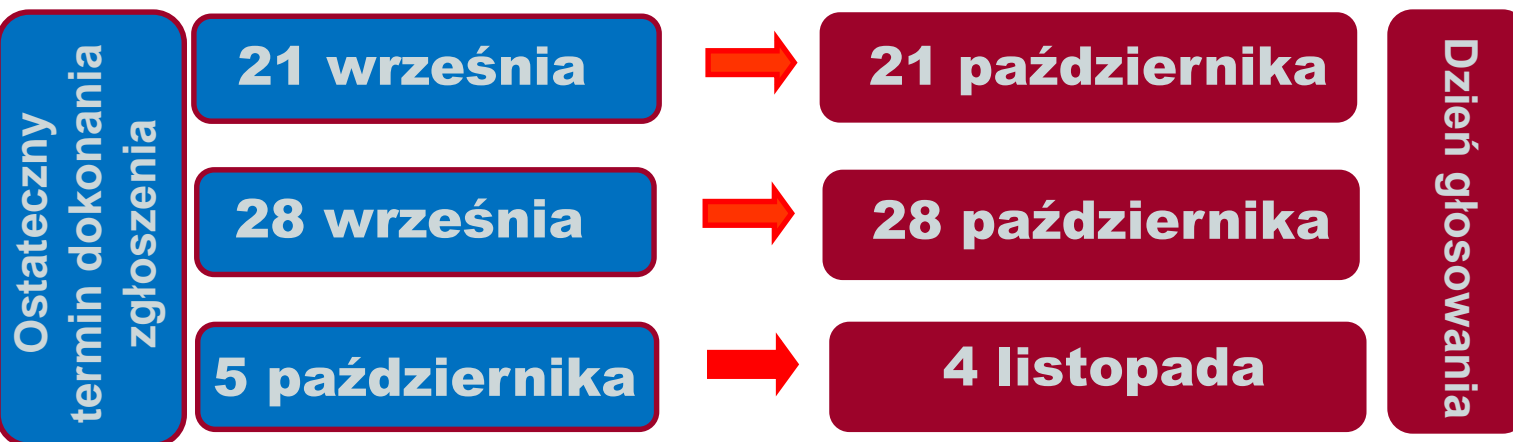
Zgłoszenie kandydatów na członków obwodowych komisji wyborczych ds. przeprowadzania głosowania w obwodzie oraz obwodowych komisji wyborczych ds. ustalenia wyników głosowania w obwodzie może nastąpić po uzyskaniu przez komitet wyborczy potwierdzenia, w formie uchwały Państwowej Komisji Wyborczej lub postanowienia komisarza wyborczego, przyjęcia zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego.

PIERWSZE CZYNNOŚCI WYKONYWANE PRZEZ URZĘDNIKÓW WYBORCZYCH

52

Niewłócznie po zarządzeniu wyborów można dokonać zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego. Komitety wyborcze, które otrzymały postanowienie o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego, mogą dokonać zgłoszenia kandydatów na członków obwodowych komisji wyborczych w wyborach do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw oraz wyborów wójta (burmistrza, prezydenta miasta), najpóźniej w 30 dniu przed dniem wyborów, tj. w zależności od ustalonego dnia głosowania, termin ten upływa w dniu:

NOWELIZACJA USTAWY KODEKS WYBORCZY

(projekt zmian w zakresie urzędnika wyborczego)

53

Art. 191c § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Urzędników wyborczych powołuje się dla obszaru danej gminy w liczbie niezbędnej do zapewnienia prawidłowego i sprawnego funkcjonowania obwodowych komisji wyborczych, na okres 6 lat, spośród posiadających wykształcenie wyższe:

- 1) pracowników urzędów obsługujących: organy administracji rządowej, samorządowej lub jednostek im podległych lub przez nie nadzorowanych;**
- 2) innych osób mających co najmniej 5-letni staż pracy w urzędach lub jednostkach, o których mowa w pkt 1.”;**

PLATFORMA e-learning

54

Na stronie internetowej Państwowej Komisji Wyborczej uruchomiona zostanie platforma e-learningowa.

Celem uczestnictwa w szkoleniu będzie poszerzenie i utrwalenie wiedzy z zakresu prawa wyborczego.

Uczestnicy będą mogli sprawdzić swoją wiedzę poprzez udział w testach.

O terminie uruchomienia, adresie internetowym platformy e-learningowej oraz o zasadach korzystania, zostaną Państwo poinformowani w terminie późniejszym.

Przypominamy o regularnym sprawdzaniu swojej poczty e-mail.

WYNAGRODZENIE ZA UDZIAŁ W SZKOLENIACH

55

- Za wykonanie obowiązku doskonalenia zawodowego, w tym za udział w spotkaniach szkoleniowych i czas poświęcony na samokształcenie, otrzymacie Państwo wynagrodzenie w wysokości 2 300 zł netto, to jest po odliczeniu zaliczki na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych.
- Wynagrodzenie zostanie przekazane na konto bankowe wskazane w oświadczeniu dla celów podatkowych.

Dziękujemy Państwu za uwagę

**Kolejne szkolenie przewidziane
jest w pierwszych dniach września.**

Prosimy o odbieranie poczty e-mail.

Życzymy udanych wakacji.

